

Een fascist aan elke tafelhoek

Secret Hitler is een recent uitgebracht sociaal deductiespel. Een groep van tussen de vijf en tien personen waant zich in het Duitse parlement van 1932 waar de fascistische loeren op regeringsdeelname. Kleio vroeg zich af of het bordspel ook geschikt is voor in de les. Het antwoord na twee avonden proefspelen met vrienden? Een erg leuk en spannend spel, maar de educatieve waarde is beperkt. Toch is er voor de creatieve docent veel uit te halen.

In *Secret Hitler* beweren alle spelers plichtsgetrouwe liberalen te zijn. Sommige spelers hebben echter een geheime rol. De clandestiene fascistische kennen elkaar en hun Hitler, maar hij zelf kent de rollen van zijn medespelers niet. Doel van de fascistische is om Hitler tot kanselier verkozen te krijgen. Het doel van de liberalen is om dat te voorkomen. Desnoods door moord. Elke beurt wordt er door de hele groep gestemd op een mogelijke nieuwe president en kanselier. Zijn de spelers te goed van vertrouwen, dan lopen ze het risico Hitler op de kanselierszetel te zetten. Wordt de regering echter te vaak weggestemd, dan ontstaat er chaos in het land en ook dat

komt de fascistische ten goede. Gedurende het spel wordt iedereen langzaam aan gedwongen om kleur te bekennen. Dat gebeurt met de beleidskaarten die elke beurt door de regering worden neergelegd op het spelbord. Die zijn er slechts in de smaken 'fascistisch' of 'liberaal'. De president pakt drie kaarten van de stapel, legt er één af en geeft er twee gedekt aan de kanselier. Ook de kanselier maakt een keuze en legt de definitieve beleidskaart neer. Zodoende ontstaat er een spannend spel van verdachtmakingen en halve waarheden. Ligt dat fascistische beleidskaartje er nou omdat de president ongelukkig heeft getrokken? Of heeft hij misschien een dubbele agenda? Bij mijn speelavonden zat het halve gezelschap elkaar al na één beurt voor rotte vis en leugenachtige nazi uit te maken. En dat was – zo bleek achteraf – zeker niet onterecht. De lol van het spel zit grotendeels in het gegeven dat je niemand werkelijk kunt vertrouwen, maar je desondanks je medespelers elke beurt weer regeringsmacht moet gunnen. Het spel is redelijk snel te begrijpen en wordt in kleine groepen gespeeld. Wat dat betreft is het goed te gebruiken in het klaslokaal. Ook bevordert het spel de sociale vaardigheden. Spelers moeten immers kunnen samenwerken, elkaar inschatten en elkaar verdedigen. De toegevoegde waarde voor de geschiedenis is echter beperkt. Leerlingen krijgen dan wel te maken met historische begrippen als kanselier, liberaal of fascisme, maar het spel geeft die begrippen geen echte inhoud. Na het spelen van het spel weet de speler bijvoorbeeld niet wat de bevoegdheden waren van de kanselier ten tijde van de late Weimarrepubliek. Dat is overigens de makers niet te verwijten, die hebben niet geprobeerd een educatief spel te creëren. Ze bieden daarnaast hun spel gratis

aan op de bijbehorende website. Het moet dan wel zelf worden uitgeprint en bijgeknippt. Een zekere slechte smaak valt de makers wel te verwijten. Als speler word je tenslotte toch gevraagd om in de huid te kruipen van een van de meest moorddadige personages van de geschiedenis. Het is als docent wellicht geen prettig vooruitzicht dat leerlingen in jouw klas staan te juichen omdat Hitler zojuist het spel heeft gewonnen. Zeker in de tijd dat leerlingen Adolf Hitler vaak voor het eerst leren kennen als *memé* op internet, wordt van de docent gevraagd dat hij de juiste *gravitas* meegeeft aan historische gebeurtenissen. De makers van het spel – Mike Boxleiter en Tommy Maranges – zijn Amerikanen en maken misschien daarom makkelijker grappen over Hitler. Toch hebben de makers ook een serieuze kant. Ze stuurden een kopie van hun spel naar alle Amerikaanse senatoren. Omdat ook 'Adolf Hitler de samenwerking nodig had van goedbedoelde mannen, die hoopte de nazi's te kunnen controleren.' De makers meende dat de senatoren 'dit spel relevant zullen vinden, terwijl jullie zoeken naar de grenzen van de macht met de Trump-administratie.' Kort geleden brachten de makers ook een nieuwe versie van hun bordspel uit waarin alle fascistische waren vervangen door leden uit de Trump-regering. Heeft het spel dus toch nog educatieve waarde.

Bart den Uyl ■

Secret Hitler

Mike Boxleiter en Tommy Maranges (ontwerp),
Mackenzie Schubert (illustraties).

2016, 5-10 spelers, speelduur 30-60 minuten, € 24,95 of gratis te downloaden van www.secrethitler.com.